

astfel încât mai toată lumea care a văzut spectacolul până la sfârșit, căci la Arad nu toată lumea e pregătită pentru o asemenea (da) performanță, și-a spus „așa ceva la noi ar fi imposibil”. Dar luminile, light designul cum i s-ar spune la noi și cum nu i se spune la ei, dar toate acele umbre care creează o atmosferă când de așteptare, când de groază, când de eliberare? Totul converge spre un spectacol unic, o capodoperă cum nu ți-e dat să vezi de multe ori în viață.

O descriere a spectacolului ar trebui să rețină cele trei părți: prima, Medeea și Iason, a doua, Medeea și fiii, și a treia, Medeea zeiță, toate într-un ritm și o geometrie exemplare, care te fac să nu simți când trec cele trei ore și ceva. La colocviul de a doua zi, actrița Nicole Kehrberger a luat cuvântul, spunând în principal că toți sunt Medeea, și regizorul și partenerii ei, și coregraful și cel care a făcut muzica etc. etc. Toți o compun, într-adevăr, într-un efort canalizat perfect spre atingerea scopului, și anume capodopera. De altfel, se șoptea prin foaier că s-a lucrat la acest spectacol trei ani. În orice caz, merită. Nu au lucrat degeaba, dimpotrivă.

Teatro Stabile, Perugia – Studio su Medea, după Euripide. Regia: Antonio Latella. Dramaturgia: Federico Bellini. Coregrafia: Rosario Tedesco. Muzica: Franco Visioli. Lumini: Giorgio Cervesi Ripa. Cu: Nicole Kehrberger (Medeea), Michele Andrei (Iason), Giuseppe Lanino și Emilio Vacca (fiii).

„Terorism” văzut de Felix Alexa la Constanța

Teatrul Național din Constanța și-a revenit: nu mai este național, este pur și simplu „de stat”, ca atâția ani la rând. Dar scena de la fostul *Fantasio*, spune chiar directorul artistic, regizorul Nicolae Militaru, nu e chiar cea mai potrivită pentru un teatru dramatic. De aceea, probabil, Felix Alexa a ales pentru spectacolul său cu piesa fraților ruși Vladimir și Oleg Presniakov, *Terorism...* scena. Nu doar pentru actori, ci și pentru spectatori. Așa că, iată-ne, duminică, 19 octombrie a.c., de la ora 19 și ceva, pe scena Teatrului de Stat, cu toții, dar nu de-a valma, actori și spectatori, în fața unor panouri de aeroport și cu sunetele insistente ale unor sirene, obișnuite în astfel de cazuri, în urechi. Astfel de cazuri nu se referă, de data asta, la teatru, cât la actele de terorism, reale sau presupuse.

Terorismul, par a ne spune autorii ruși și accentuează regia lui Felix Alexa, nu e numai ceea ce vine, neașteptat, din afara noastră pentru a ne tulbura sau chiar ucide în atâtea cazuri, ci și acele ascunse reacții din interiorul nostru, care ne scapă nu o dată în afară, împotriva semenilor noștri, trezind în ei uimirea și, chiar, consternarea. Teroriștii sunt și cei vânați pentru actele lor criminale și lașe, dar și mulți dintre semenii noștri, e drept, aceștia din urmă teroriști care se ignoră. Suntem terorizați de bombe puse pe aeroport sau în vreun bloc, dar și de bomba ascunsă, secretă chiar pentru posesorul ei, din subconștientul nostru. Pe acest dublu sens al unuia dintre cei mai actuali termeni ai tuturor limbilor de azi se construiește piesa fraților Presniakov, dramaturgi ruși, foarte jucați în lume, urmând în clasamentul respectiv lui Cehov. Sigur, de la frumoasele și avântatele declarații ale lui Verșinin, despre cât de buni și de frumoși sufletește vor fi oamenii peste două sute de ani nu au trecut încă cele două secole prevăzute, dar nu există niciun semn că prezicerile personajului din *Trei surori* ar fi pe

cale, fie și îndepărtată, de a se adevări. Viitorul luminos e înlocuit, în schimb, iată, cu acest terorism care se insinuează în viața oamenilor peste tot și de peste tot, care le determină reacțiile și, în cele din urmă, viețile și morțile.

Spectacolul lui Felix Alexa s-a vrut și a reușit în mare măsură a fi o meditație asupra acestei teme a lumii contemporane, desigur una dramatică, bine ritmată și mai ales bine conturată, în cele șase tablouri pre-scrise de autori: *Aeroportul*, *Dormitorul*, *Biroul*, *Parcul*, *Cazarma*, *Avionul*. Piesa șerpuiește, astfel, de la aeroport, un loc public, blocat în momentul întâi de o alarmă cu bombă, spre dormitorul unuia dintre pasageri, apoi într-un birou, în parcul din fața unui bloc, la cazarma unde putem presupune că se află unii dintre militarii care păzesc aeroportul în prima înfățișare și, finalmente, în avion. Personajele Presniakovilor au, majoritatea lor în pasiv, câte cel puțin un act reprobabil a și-l regreta, ba chiar o blândă văduvă și-a ucis cu sânge rece soțul, iar amantul invitat la „nebunii” de chiar femeia adulteră cu care își petrece câteva ore, abuzează de invitația acesteia, declanșând tragedia. Totul se leagă în cele din urmă destul de vag, legăturile între scene sunt mai degrabă sugerate decât accentuate, fapt în măsură a desena acea stranie pe care un Harold Bloom o presupunea ca obligatorie în cazul operelor componente ale canonului occidental.

Spectacolul îl are ca invitat special pe Marius Bodochi, a cărui prestație nu iese dintr-o manieră deja asumată și în alte roluri de către acest actor. El are două apariții, să zicem, de *macho*, care încep să i se potrivească tot mai puțin, amantul blazat, căruia i se trezesc ideile sadice, și gradatul de la cazarmă, de asemenea terorizându-și, legal de data asta și conform regulamentelor militare, ca să zică așa, subordonații. Poate cele mai bine desenate roluri sunt acelea ale bătrânelor din parc, roluri asumate de două actrițe cu vădită experiență scenică și de viață, Nina Udrescu și Diana Cheregi. N-aș vrea să se înțeleagă că ceilalți actori și celelalte actrițe sunt toți o apă și-un pământ, dar rolurile pe care le întruchiează sunt mai puțin pregnante, poate Iulian Enache și Pavel Bârsan, în scena biroului, să dea un relief mai accentuat celor două personaje, comice în fond, pe care le reprezintă. Lana Moscaliuc, atât de greu de uitat din spectacolul lui Radu Afrim după Blecher, nu mai are, de data asta, un rol la fel de nuanțat pentru a-și putea desfășura tot talentul și toată profunzimea arătate acolo. În nota regiei sunt și Marian Adochiței, prezent în trei scene și absent activ într-o a patra, Elias Ferkin, Andrei Cantaragiu, Laura Bilic, Diana Lupan, Costina Ciuciulică, Remus Archip și Turchian Nasurla. Destul de autentic e și copilul Ștefan Covaci.

Datorită tuturor, spectacolul își menține nota oscilantă între tragic și comic, în zona nesigură a unui prezent el însuși amăgitor, foarte potrivit pentru toate rătăcirile din piesă sau, poate, fiind generat de acestea, notă pe care a fixat-o regizorul Felix Alexa, autor de asemenea al versiunii scenice și a ilustrației muzicale, în compania scenografei Diana Ruxandra Ion.

Teatrul de Stat Constanța – Terorism de Vladimir și Oleg Presniakov. Regia: Felix Alexa. Scenografia: Diana Ruxandra Ion. Cu: Aeroportul: Remus Archip (*Militarul*), Marian Adochiței (*Pasagerul*), Elias Ferkin (*Pasagerul 1*), Andrei Cantaragiu (*Pasagerul 2*); Dormitorul: Costina Ciuciulică (*Femeia*), Marius Bodochi (*Bărbatul*); Biroul: Iulian Enache (*Bărbatul*), Laura Bilic (*Prima femeie*), Lana Moscaliuc (*A doua femeie*), Diana Lupan (*A treia femeie*), Turchian Nasurla (*A patra femeie*), Pavel Bârsan (*Colegul*); Parcul: Nina Udrescu (*Prima femeie*), Diana Cheregi (*A doua femeie*), Marian Adochiței (*Bărbatul*), Ștefan Covaci (*Copilul*); Cazarma: Andrei Cantaragiu (*Primul bărbat*), Elias Ferkin (*Al doilea bărbat*), Iulian Enache (*Al treilea bărbat*), Pavel Bârsan (*Al patrulea bărbat*), Marius Bodochi (*Al cincilea bărbat*); Avionul: Elias Ferkin (*Pasagerul 1*), Andrei Cantaragiu (*Pasagerul 2*), Marian Adochiței (*Pasagerul*), Laura Bilic (*Stewardesa*). Data premierei: 19 octombrie 2008.